

PROGRAM RADA DRŽAVNOG ARHIVA U SISKU ZA 2023. GODINU

1. VANJSKA SLUŽBA

1.1 Nadzor nad zaštitom arhivskog gradiva u pismohranama stvaratelja/imatelja

Odjel za zaštitu arhivskog i dokumentarnog gradiva izvan arhiva će i u 2023. godini obavljati redovite opće preglede prema detaljno izrađenom planu koji sadrži popis imatelja prve, druge, a ponekog i treće kategorije. Cilj pregleda je provjera stanja gradiva i utvrđivanje mjera zaštite kod ukupno 76 imatelja/stvaratelja na području nadležnosti Arhiva u Sisku. Imatelje arhivskog gradiva upozorit ćemo na novi Zakon o arhivskom gradivu i arhivima kao i provedbene propise te na obveze koje za njih proizlaze iz nove regulative. Preglede ćemo obavljati prema područjima gradova i općina, kako slijedi:

Grad Glina	6
Grad Hrvatska Kostajnica	4
Grad Ivanić Grad	7
Grad Kutina	8
Grad Novska	5
Grad Petrinja	13
Grad Popovača	2
Grad Sisak	20
Općina Dvor	2
Općina Hrvatska Dubica	1
Općina Jasenovac	1
Općina Križ	1
Općina Lipovljani	1
Općina Martinska Ves	2
Općina Velika Ludina	2
Općina Sunja	1

O svakom obavljenom pregledu sastaviti će se zapisnik, utvrditi mjere zaštite, a po potrebi izdati i rješenje sa utvrđenim rokom njihova izvršenja. Tijekom pregleda pažnja će se obratiti načinu vođenja uredskog poslovanja, načinu odlaganja gradiva u pismohranu, pohrani podataka u elektroničkom obliku i njihovoj zaštiti, materijalno-fizičkoj zaštiti gradiva, izradi i primjeni propisa kao i evidencijama o gradivu.

U slučaju potrebe, žurno će se intervenirati radi pružanja stručne pomoći, te osiguranja odgovarajućeg smještaja gradiva. Poduzet ćemo i do 30-tak kontrolnih pregleda stanja u pismohranama stvaratelja s ciljem povećanja i ubrzanja učinkovitosti provođenja naloženih mjera zaštite gradiva. Registrirat će se i novoosnovane pismohrane.

1.2. Nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva u pismohranama

Na zahtjev imatelja, a u skladu sa zakonom i drugim propisima te na temelju posebnih propisa koje zajedno utvrđuju Arhiv i imatelji, obavljat ćemo nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva te odbacivanjem bezvrijedne registraturne mase.

Prema dosadašnjem iskustvu možemo predvidjeti 30 – 40 postupaka odabiranja arhivskog gradiva odnosno izlučivanja neodabranog.

1.3. Nadzor nad zbirkama i arhivskim gradivom u privatnom vlasništvu

Nastavit će se s nadopunjavanjem postojećih evidencija i po potrebi izraditi nove osnovne podatke o arhivskom gradivu koje se čuva izvan Arhiva, a u privatnom je vlasništvu.

1.4. Vrednovanje

1.4.1. Izrada posebnih popisa

Imatelje gradiva ćemo poticati na izradu posebnih popisa gradiva s rokovima čuvanja te na usklađivanje već postojećih s novim arhivskim propisima i pravilnicima. Arhiv će razmotriti svaku predloženu listu te dati mišljenje odnosno odobrenje istih.

1.5. Evidencije o arhivskom i dokumentarnom gradivu izvan Arhiva

Svi novi podaci prikupljeni prigodom općih i izvanrednih pregleda unosit će se u već postojeću bazu podataka za sve imatelje i stvaratelje arhivskog gradiva u Nacionalni arhivski informacijski sustav.

1.6. Preuzimanje arhivskog gradiva

1.6.1. Preuzimanje po službenoj dužnosti

Arhiv sustavno preuzima javno arhivsko gradivo tako da svake godine novim akvizicijama u Arhiv pristigne cca 200 do 300 d/m novoga gradiva. No, kako je zbog posljedica potresa Arhiv tijekom 2021. bio prisiljen zbog zaštite preuzeti gradivo koje nije planirao preuzeti, a i kompletan fondus Sabirnog arhivskog centra u Petrinji (arhivski i knjižni) prevezen je u sisačka arhivska spremišta slobodni arhivski kapaciteti su bitno smanjeni. Zbog toga ćemo u 2023. godini poduzeti samo manje akvizicije gradiva u skladu s već utvrđenom prioriternom listom prema kojoj će prednost imati gradivo stvaratelja koje smo planirali preuzeti u prošlim izvještajnim razdobljima, no iz objektivnih okolnosti na koje nismo mogli utjecati još nije predano Arhivu, ali i gradivu fondova koje smo počeli preuzimati u proteklim godinama (veliki fondovi nastali radom stvaratelja sa kompliciranom i razvijenom strukturom). Nadalje prednost ćemo dati i gradivu stvaratelja I. kategorije, posebice iz oblasti pravosuđa. Ukupna količina preuzetog gradiva u 2023. godini će iznositi **cca 110 d/m**.

U skladu s navedenim u 2023. planiramo slijedeće akvizicije:

- Gradivo nastalo radom Općinskog suda u Sisku tijekom socijalističkog razdoblja 1963.-1990. preuzet ćemo od Općinskog suda u Sisku kao posjednika. Ova akvizicija uključuje cca 100 d/m gradiva.
- Tijekom planskog razdoblja poduzet ćemo i akviziciju koja je planirana u prethodnim planskim periodima, no zbog opisanih izvanrednih okolnosti primopredaja ipak nije izvršena. Od posjednika Gradskog društva Crvenog križa Sisak preuzet ćemo gradivo Društva kao stvaratelja nastalo u razdoblju 1950.-1989. u količini od 10 d/m.

1.6.2. Preuzimanje otkupom ili darovanjem

U skladu s financijskim mogućnostima Arhiva, tj. sa raspoloživom sumom odobrenih sredstava za ovu namjenu, nastaviti ćemo sa otkupom gradiva od privatnih imatelja, a u slučaju ponuda izuzetno vrijednih i rijetkih primjeraka arhivskoga gradiva uputit će se zahtjev Ministarstvu kulture i medija.

1.6.3. Evidencije o preuzimanju

Uz svaku akviziciju sastaviti će se zapisnik o primopredaji, odnosno kupoprodajni ugovor ili ugovor o darovanju te sve preuzeto gradivo upisati u Knjigu akvizicija u skladu sa važećim propisima. Slijedom toga nastaviti će se i s upisom podataka iz Knjige primljenog gradiva u odgovarajuću internetsku aplikaciju za evidentiranje i opis arhivskoga gradiva.

1.7. Stručna pomoć stvarateljima arhivskoga gradiva

1.7.1. Stručno usavršavanje djelatnika u pismohranama

Djelatnici Arhiva će na zahtjev imatelja i po potrebi, davati savjete o svim fazama obrade gradiva na terenu – pri izlučivanju, izradi popisa, pravilnika i posebnih lista gradiva, kao i davati upute o neophodnim uvjetima koji moraju vladati u prostorijama u kojima se odlaže i čuva arhivsko gradivo. Arhivare koji nemaju položen stručni ispit poticati ćemo da tu obvezu riješe.

2. SREĐIVANJE I OBRADA ARHIVSKIH FONDOVA I ZBIRKI U ARHIVU

U 2023. godini će se nastaviti s obradom fondova čije je sređivanje bilo planirano i započeto je tijekom proteklih izvještajnih razdoblja. Pri tom ćemo stručno obraditi, sistematizirati i opisati još cca 140 d/m gradiva.

Dakle, u 2020. godini radit će se na stručnoj obradi slijedećih fondova i zbiraka:

2.A. Uprava

2.A.1. Fond br. 29: Skupština općine Novska, 1963-1992, 88,8 d/m

Gradivo ovoga arhivskog fonda pristiglo je u Arhiv u više navrata, 1979, 2011. i 2018. godine, a u 2019. godini preuzete su u potpunosti i građevinske dozvole te uporabne dozvole sa projektnom dokumentacijom. Sređivanje je započeto 2017. godine, a obradu ovoga fonda planiramo nastaviti i u 2023. godini te pri tom stručno obraditi cca 46 d/m.

2.A.2. Fond br. 310: Skupština općine Kutina, 1963 – 1992, 122 d/m

Sređivanje ovoga fonda planirano je u 2021. godini no, nije niti započeto zbog angažiranja djelatnika na rješavanju povećanog broja zahtjeva građana i pravnih osoba.

Mali dio ovoga fonda pristigao je u Arhiv već 1973. godine sa gradivom NOO-a Kutina.

Krajem 2019. preuzeto je 20 d/m, a tijekom 2020. i 2021. preuzet je i preostali dio gradiva ove cjeline.

U 2023. godini planiramo započeti sređivanje ove cjeline izradom plana sređivanja i grubim sortiranjem prema zamišljenim serijama.

2.A.3. Fondovi uprave iz SAC Petrinja – Revizija

Kako su arhivski fondovi nastali radom upravnih organa paradržavne tvorevine RSK na okupiranom području RH u razdoblju 1991.-1995., od trenutka preuzimanja u Arhiv do danas dopunjavani gradivom koje je izdvojeno iz fondova regularnih upravnih tijela koja su djelovala neposredno prije ili neposredno poslije rata, odlučeno je da se u narednom planskom razdoblju izvrši revizija ovih fondova i postojećih arhivskih popisa, tj. da se nakon revizije za svaki taj fond izrade novi sumarni inventari u skladu sa međunarodnim normama opisa arhivskoga gradiva i stvaratelja, ISAD (g) i ISAAR (CPF). Na opisan način obradit ćemo slijedeće fondove:

Fond br. 609: Skupština općine Caprag (RSK)– Mala Gradusa, 1991.-1995., 2 knj., 9 kut.; 1 d/m

Fond br. 610: Skupština općine Dvor na Uni – Dvor, 1991.-1995., 3 knj., 14 kut.; 1,5 d/m

Fond br. 611: Skupština općine Glina – Glina, 1991.-1995., 17 knj., 45 kut.; 4,7 d/m

Fond br. 613: Skupština općine Petrinja – Petrinja, 1991.-1995., 49 knj., 39 kut.; 4,3 d/m

2.B. Pravosuđe

2.B.1. Fond/zbirka br. 901: Zemljišno-knjižni ured Kutina, 1861-1978, 364 knj., 274 sv., 43,55 d/m)

Gradivo je nastalo radom sudova u čijoj su nadležnosti bili gruntovni poslovi za kutinsko područje, od Kraljevskog sudbenog stola u Bjelovaru, Kotarskog suda u Kutini do Općinskog suda u Kutini. Zbirka sadrži posjedovne listove, napisnike, upisnike, imenike, poslovne iskaze i spise "Z" gore navedenih sudova u čijoj je nadležnosti ova gruntovnica u pojedinim vremenskim razdobljima djelovala. Krajem 2019. godine započet je rad na sređivanju i popisivanju ove zbirke. Tijekom 2023. godine obrada ove cjeline će se nastaviti. U planskom razdoblju trebala bi biti okončana stručna obrada ove cjeline i izrađen standardizirani opis.

2.D. Odgoj i obrazovanje

Gradivo koje je iz SAC Petrinja zbog velikih oštećenja na zgradi u Gundulićevoj 1 preseljeno u sisačka arhivska spremišta, do trenutka pisanja ovoga Programa, najvećim je dijelom

sortirano po fondovima i zbirkama. No, prilikom revizije u sisačkim spremištima primijećeno je da postoje razlike u evidentiranom i stvarnom stanju ponekih cjelina. Stoga će se u 2023. godini će biti izvršena revizija i konačna stručna obrada fonda:

2.D.1. Fond br. 648. Osnovna škola Ivan Goran Kovačić Gora – Gora, Nebojan, 1961.-1990.; knj. 55., kut. 16, sv. 45; 13 d/m, PrP.

Gradivo fonda je preuzimano u više navrata. U planskoj 2023. godini i ova će arhivska cjelina biti stručno obrađena, a obrada bi trebala rezultirati sumarnim inventarom izrađenim prema međunarodnim standardima.

2.G. Gospodarstvo

2.G.1. Fond br. 438: Privredna komora Sisak, 1962 – 1991, 47,5 d/m

Gradivo ovoga fonda je pristiglo u Arhiv u više navrata, tijekom 1990. i 2013. godine. Sadrži i manje dijelove gradiva prednika ovoga stvaratelja. Stručna obrada započeta je krajem 2021. godine pri čemu je izrađen plan sređivanja te u grubo izdvojeni fondovi drugih stvaratelja koji su bili uočljivi na prvi pogled (Zadružni savez regije Sisak, 1978.-1991., Trgovinska komora Sisak, 1956.-1965. te Poljoprivredno-šumarska komora kotara Sisak, 1952.-1965. Stručna obrada predmetne cjeline je tijekom 2022. ponovno stagnirala zbog prioriternih poslova, a svakako će biti nastavljena u 2023. godini.

2.G.2. Fond br. 918: Željezara Sisak (1946-2000), 1946-2000, 300 d/m

Stručna obrada ove ogromne arhivske cjeline nastavit će se i u 2023. godini. Cjelina će biti organizirana kao zbirni fond podijeljen na podfondove. Tijekom 2023. godine planiramo obraditi serije Odbori i komisije te Rad i radni odnosi u količini od cca 40 d/m.

2.G.3. Fond br. 970: Općinski zavod za zapošljavanje Sisak – Sisak (1956-1990) 1956.-1990.; 11,3 d/m

Stručna obrada ovoga fonda započela je tijekom 2022., a nastavit će se i u 2023. godini. Pri tom će fond biti sumarno obrađen i opisan u skladu s međunarodnim standardima.

2.L. Zbirke

2.L.1. HR-DASK-587: Zbirka fotografija

U 2023. godini nastavit će se analitička obrada ove cjeline, tj. postojeća baza podataka će biti popunjena podacima o fotografijama koje su pristigle u Arhiv tijekom 2022. godine darovanjem i/ili otkupom. Tijekom izvještajnog razdoblja će biti upisana u bazu i digitalizirana serija od 250 fotografija s motivima susreta sisačkog sokolskog Društva kao i fotografije obitelji Ključec iz Siska iz razdoblja 1928.-1956. (pretežito 1930-ih).

2.L.2. Zbirka br. 719: Zbirka Matičnih knjiga, digitalne snimke, 158 GB

Digitalne snimke matičnih knjiga relevantnih za matična područja na sisačkom arhivskom području preuzete su od Hrvatskog državnog arhiva krajem 2018. godine. Kako ova baza sadržava i dijelove matica drugih matičnih područja nužno je pregledati sve mape („foldere“)

izdvojiti dio koji se odnosi na sisačko arhivsko područje te izraditi odgovarajuću e-bazu kojoj će se pridružiti odgovarajuće digitalne snimke.
Na ovom se poslu započelo raditi tijekom 2019. godine, a nastaviti će se i u 2023. godini.

Poslovi na evidentiranju gradiva: Opći inventar DASK, Registar fondova DASK, Nacionalni arhivski sustav

I tijekom planskoga razdoblja redovito će se obavljati ažuriranje podataka u ovim evidencijama u skladu s novim stanjem (preuzimanje gradiva, konačno stanje nakon stručne obrade). Isto tako će se dopisivati podaci o novostečenim fondovima i zbirkama.

3. ZAŠTITA GRADIVA U ARHIVU

3.1. Preventivna zaštita

3.1.1. Redoviti skrbnički poslovi

U okviru preventivne zaštite gradiva kontinuirano će se obavljati svi redoviti skrbnički poslovi u spremištima u Sisku i Petrinji i to: kontrola sigurnosti spremišta, izdavanje gradiva na korištenje i redovito ulaganje kao i kontrola mikroklimatskih uvjeta u spremištima. Poduzet će se sve potrebne radnje u slučaju eventualno uočenih odmakâ od propisa i stručnim preporukama definiranih granica.

3.1.2. Opremanje arhivskoga gradiva

Arhiv sustavno preuzima arhivsko gradivo od stvaratelja i posjednika arhivskoga gradiva sa sisačkog arhivskog područja. Preuzeto gradivo najčešće nije adekvatno opremljeno propisanom zaštitnom ambalažom, tj. odgovarajućim arhivskim kutijama već se nalazi u registratorima i/ili svežnjevima. Pri stručnoj obradi gradiva arhivisti obavljaju i prekartoniranje prezetog gradiva te formiraju nove tehničke jedinice. Odgovarajuće arhivske kutije bi trebale biti izrađene od vodootporne bezkiselinske ljepenke 1,8 mm, neutralnosti kemijskog sastava pH 8,7 (prema ISO 6588), sa vodootpornim premazom po površini ljepenke sa vanjske strane kutije, te sa vezicama koje su zaštićene od rasplitanja i prstohvatom za lakše rukovanje s polica. Kutije bi trebale imati i odgovarajuće ventilacijske otvore zaštićene posebnim mrežicama protiv prašine.

Trenutno bi bilo nužno adekvatno opremiti cca 78 dužnih metara gradiva za što je potrebno nabaviti 780 komada arhivskih kutija dimenzije 27 x 38 x 10 cm.

3.1.3. Digitalizacija arhivskoga gradiva

Između već opisanih prioritetnih poslova stručne obrade arhivskoga gradiva te davanja gradiva na korištenje Arhiv će u skladu sa svojim snagama i mogućnostima, nastaviti sa skeniranjem i pohranjivanjem arhivskoga gradiva u digitalnom obliku na server Arhiva. Sve arhivsko gradivo koje će biti snimljeno za potrebe izložaba pohraniti ćemo na server.

4. KORIŠTENJE ARHIVSKOGA GRADIVA

4.1. Informacije korisnicima

Istraživačima i drugim korisnicima pružat ćemo na njihov zahtjev usmene i pismene informacije o arhivskom gradivu u svezi s pojedinim temama koje istražuju.

4.2. Čitaonica

U čitaonicama glavne zgrade Arhiva u Sisku izdavat će se arhivsko gradivo na korištenje, na temelju pisanih zahtjeva, a u svemu u skladu sa novim Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima te Pravilnikom o radu u čitaonici DASK.

Vodit će se evidencija o korištenju gradiva, korisnicima i korištenom gradivu.

4.3. Korištenje gradiva u službene svrhe

Na službeni zahtjev gradivo ćemo izdavati na korištenje za potrebe državnih tijela i ustanova. Isto tako, na temelju službenog zahtjeva za posudbu, gradivo ćemo posuditi organima uprave, pravosuđa i dr. za službene potrebe.

4.4. Izdavanje preslika i podataka iz gradiva

Na zamolbe građana (korisnika) izdavat ćemo podatke iz gradiva, izvatke iz dokumenata i ovjerovljene prijepise dokumenata koji se čuvaju u Arhivu. Ukoliko se tražena dokumentacija ne nalazi u Arhivu, uputit ćemo stranke kome se mogu obratiti. Prema prosjeku posljednje dvije godine očekujemo do 600-tinjak zahtjeva godišnje.

4.5. Korištenje gradiva za izložbe

Prema službenom zahtjevu i unaprijed utvrđenim signaturama izdat će se gradivo za izložbe koje priređuju druge ustanove.

5. STRUČNO USAVRŠAVANJE ARHIVSKIH DJELATNIKA

Stručni djelatnici arhiva će izmjenjivati stručna iskustva s djelatnicima drugih arhiva, pratiti stručnu periodiku i literaturu. Sudjelovat će na stručnim savjetovanjima, seminarima i predavanjima, pratiti trendove i nova dostignuća te ponude na tržištu vezane za najnovije oblike, načine i medije dugoročne pohrane podataka.

Arhiv će financijski i moralno poticati djelatnike na aktivno sudjelovanje na stručnim arhivističkim skupovima. Stručni djelatnici Arhiva sudjelovat će na 54. arhivističkom savjetovanju u listopadu 2023. godine u organizaciji Hrvatskog arhivističkog društva i jednog od državnih arhiva.

Pratiti ćemo ponuđene edukacijske sadržaje s ciljem istraživanja mogućnosti korištenja sredstava iz EU fondova za kulturne programe, ali i za programe povećanja energetske učinkovitosti objekata s ciljem dugoročnih ušteda na potrošnji energije kao i postizanja višeg stupnja energetskog certificiranja zgrada.

6. ZAŠTITA I OBRADA KNJIŽNOG GRADIVA

Kako je u drugoj polovici 2022. godine konačno popunjeno radno mjesto knjižničara u Odsjeku stručne knjižnice Odjela za korisnike DASK, u narednom planskom razdoblju slijedi revizija postojećeg inventara knjižnice kao i upis do sada ne upisanih knjižnih jedinica.

Pratit će se izdavačka djelatnost u svrhu popune knjižnog fonda. Pri tom će prednost imati edicije objave gradiva, povijesnih tema – naročito lokalne povijesti, povijesti institucija, kao i izdanja iz oblasti arhivistike te pomoćnih povijesnih znanosti.

Sve novonabavljene knjige i časopisi bit će inventarizirane.

Knjige i časopisi će se na zahtjev istraživača izdavati na korištenje u čitaonici Arhiva.

7. IZDAVAČKA DJELATNOST ARHIVA

7.1. Zbornik Državnog arhiva u Sisku. Tisak i objava četvrtoga broja Zbornika.

U drugoj polovici 2023. godine planiramo objaviti 4. broj našega godišnjaka. Nastavili bismo s objavom 3-4 inventara fondova Državnog arhiva u Sisku (sumarna i/ili analitička) iz oblasti uprave, gospodarstva te iz oblasti društveno-političkih organizacija. Uz svako informativno pomagalo objavili bismo 1-2 priloga u vidu kopija izvornih dokumenata kao ilustraciju svake pojedine opisane arhivske cjeline.

Pored inventara planiramo objaviti i 2-3 stručna (i/ili znanstvena) rada iz oblasti povijesti institucija i lokalne povijesti.

Uz inventare i spomenute radove iz oblasti povijesti, četvrti bi broj Zbornika sadržavao i predgovor urednika i kazalo.

Opseg bismo zadržali na cca 200 do 250 stranica uz maksimalno 10-tak ilustracija (ilustracije u vidu preslika izvornih dokumenata), a tiskali bismo ga u nakladi od 400 komada te formatu: 16,5 x 23,2 cm. Planiramo izraditi i elektroničko izdanje te ga, u dogledno vrijeme objaviti i na web stranicama Arhiva.

Stručni radovi odabrani za objavu će biti recenzirani i lektorirani.

Ciljevi: Ovim programom kontinuirano upoznajemo javnost sa detaljnim informacijama o sadržaju gradiva koje čuvamo, kao i njegovim vrijednostima. To je i korak dalje u povećanju dostupnosti arhivskoga gradiva, ali i popularizaciji i promidžbi arhivske djelatnosti općenito.

Kao korisnike Zbornika vidimo sve potencijalne korisnike arhivskoga gradiva, dakle, znanstvene djelatnike, učenike, studente, građane i pravne osobe koji koriste gradivo za profesionalne potrebe, ali i za ostvarivanje svojih prava. Generacijski možemo izuzeti jedino djecu predškolske dobi.

Ovaj broj Zbornika planiramo tiskati najkasnije do kraja mjeseca listopada, a promociju broja namjeravamo organizirati najkasnije prigodom Tjedna arhiva DASK u drugoj polovici mjeseca studenog

8. KULTURNO PROSVJETNA DJELATNOST

Ovisno o količini sredstava koja će biti osigurana za ove namjene Arhiv će nastojati nastaviti s organiziranjem manifestacija koje želimo pretvoriti u tradicionalne, poput Tjedna arhiva i obilježavanja Međunarodnog dana arhiva.

8.1. Međunarodni dan arhiva

Povodom Međunarodnog dana arhiva 2023. godine Arhiv planira gostovanje izložbe pod naslovom *Sanitarni kordon i kontumac u Kostajnici*, autorice dr.sc. Ivane Horbec. Državni arhiv u Sisku je u dogovoru s autoricom planirao ovu izložbu postaviti 2020. godine, no zbog COVID krize njena je realizacija odgođena.

Izložba pod gornjim naslovom djelo je autorice: Ivane Horbec, više znanstvene suradnice na Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu. Izložba prezentira rezultate istraživanja ove znanstvenice na temu formiranja „Sanitarnog kordona – kompleksnog sustava stražarnica, karantena i obavještajne infrastrukture kojeg su habsburški vladari formirali tijekom 18. stoljeća na istočnim granicama Monarhije, poučeni epidemijama kuge koje su u nekoliko navrata od 1679. do 1738. prodrle iz Osmanskoga Carstva u hrvatske, mađarske i unutarnje austrijske zemlje. Svrha ovoga Kordona bila je sprječavanje širenja epidemija iz Osmanskoga Carstva u Monarhiju te omogućavanje prekogranične trgovine. Kordon je kao jedinstvena takva institucija činio jedan od temelja javnozdravstvenih mjera do sredine 19.stoljeća, a njegov znatan dio izgrađen je na području hrvatskih zemalja, uz granicu na rijekama Uni i Savi“ (I. Horbec: katalog istoimene izložbe, 2017.).

Dakle, riječ je o novim znanstvenim saznanjima vezanim za povijest sisačkog arhivskog područja. Stoga smo u dogovoru s autoricom, odlučili ovu izložbu predstaviti i zainteresiranoj publici ovoga Arhiva.

Izložba je prvi puta bila postavljena u Hrvatskoj Kostajnici 2017. godine i činilo ju je samo 8 izložbenih plakata. Kako je od tada do danas dr.sc. Horbec prikupila novi materijal i došla do još nekih novih saznanja na ovu temu, izložba će za ovu prigodu (izlaganja u prostoru DASK) biti proširena i reorganizirana na 12 – 15 izložbenih panoa.

Od promidžbenih materijala namjeravamo tiskati deplijan/pozivnicu sa kratkom informacijom o sadržaju izložbe, impresumom i tekstom poziva kao i e-pozivnicu.

Izložbu bismo postavili i otvorili povodom Međunarodnog dana arhiva, 9. lipnja 2023. godine. Istom prigodom, autorica izložbe, dr. sc. Horbec će u prostoru čitaonice Arhiva održati i predavanje na ovu temu.

8.2. Tjedan arhiva

Tradiciju organiziranja manifestacije pod naslovom Tjedan arhiva Državnog arhiva u Sisku planiramo nastaviti i u 2023. godini i to, ovaj puta, u tjednu od 13. do 17. studenog. Kroz različita javna događanja te otvorena vrata ustanove u navedenom tjednu namjeravamo progovoriti o arhivskoj djelatnosti općenito, osnovnim ciljevima i njenoj svrsi te u ovim okvirima ilustrirati i promovirati djelatnost i arhivsko gradivo Državnog arhiva u Sisku.

Nacrt programa Tjedna arhiva 2023.g:

1. Gostovanje izložbe: BITI UČENIK U HRVATSKOJ U DUGOM 19. STOLJEĆU

Izložba pod gornjim naslovom izrađena je u okviru projekta *Od postmodernizacije do modernizacije školstva u Hrvatskoj (18. i 19. st.)*. Riječ je o projektu kojeg su proveli istraživači Hrvatskog instituta za povijest, a financirala ga je Hrvatska zaklada za znanost u razdoblju od 2014. do 2018. godine. Realizirana je u suradnji sa Hrvatskim školskim muzejom koji je ustupio najveći dio gradiva za njen postav, a prvi puta je postavljena u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu, u svibnju 2017. godine. Organizirana je na 13 roll up, lako prenosivih plakata.

Kako područje nadležnosti Državnog arhiva u Sisku uključuje i Petrinju koja je već par stoljeća značajno prosvjetno i pedagoško središte ove regije. Početci učiteljskog obrazovanja u Petrinji zabilježeni su upravo početkom 19. stoljeća, a gradivo koje ovaj Arhiv čuva u svojim spremištima sadrži zamjetan broj prosvjetnih fondova nastalih radom stvaratelja prisutnih već u 19. stoljeću. Sve navedeno, kao i vrlo osebujan kritički pristup izražen ovom izložbom naveli su nas da sa autorom i Institutom dogovorimo gostovanje ove izložbe i u sisačkom Arhivu. Gostovanje ove izložbe Arhiv je planirao tijekom 2020. godine, no zbog COVID krize je realizacija programa odgođena.

Otvorenje izložbe planiramo početkom Tjedna arhiva 2023..g, (vjerojatno 13. ili 14.11.) a zadržali bismo postav sve do kraja veljače naredne, 2024. godine. Očekujemo publiku, prije svega, srednjoškolskog uzrasta sa profesorima, ali i učenike viših razreda osnovnih škola, kao i, naravno, sve ostalo građanstvo zainteresirano za kulturna događanja ovoga tipa.

Od promidžbenih materijala tiskali bismo cca 200 primjeraka deplijana (dotisak sa dopunjenim podacima) i pozivnicu.

Autor izložbe je dr.sc. Dinko Župan, viši znanstveni suradnik u Hrvatskom institutu za povijest, Podružnici za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavanskom Brodu. Godine 1997. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je filozofiju i povijest. Tijekom studija bio je urednik časopisa studenata filozofije *Čemu*. Nakon završenog studija kratko je radio u osnovnoj školi u Belišću kao nastavnik povijesti. Od 1998. zaposlen je u Hrvatskom institutu za povijest. Magistarski rad pod naslovom „*Pučko školstvo u vrijeme banovanja Ivana Mažuranića*” obranio je 2002. Doktorski rad pod naslovom „*Obrazovanje žena u Banskoj Hrvatskoj 1868-1918.*” obranio je 2006. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Glavno područje njegova istraživanja je povijest školstva i kulturna povijest 19. stoljeća.

2. Radionice za učenike osnovnih i srednjih škola na temu:

Značajni prosvjetni djelatnici na sisačkom i petrinjskom području - istraživanje arh. gradiva (upoznavanje s pojmovima i razlikama arhivskog i bibliotečnog gradiva, redosljed istraživanja arhivskog gradiva u čitaonici Arhiva, istraživanje gradiva.

10. ZAPOSLENICI

U Državnom arhivu u Sisku je već 10 godina evidentno povećanje opsega posla. Objašnjenje možemo potražiti dijelom u činjenici da su spremišni kapaciteti značajno povećani dogradnjom i adaptacijom zgrade 2008. godine, zahvaljujući čemu Arhiv konačno može preuzimati gradivo koje je godinama čekalo adekvatan smještaj, a dijelom i u povećanim potrebama zajednice sa korištenjem arhivskoga gradiva.

Zahvaljujući razumijevanju Ministarstva kulture, Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Arhiva utvrđena su dostatna radna mjesta kako za obradu arhivskoga tako i za obradu bibliotečnog fundusa, no do danas Arhiv nije uspio dobiti i odobrenja za popunjavanje nekih postojećih radnih mjesta. Stoga ćemo tijekom 2023. godine zatražiti suglasnost Ministarstva kulture za popunjavanje nepopunjenih radnih mjesta o kojima ovise vitalne funkcije Arhiva.

11. INVESTICIJE

Sanacija potresom uzrokovanih pukotina na starom dijelu zgrade DASK

Učestalim tektonskim poremećajima u razdoblju od 28.12. 2020. do danas, prvotno nastale pukotine na vanjskim zidovima staroga dijela zgrade DASK (ugaona prizemnica), a posebice između starih vrata i prozora na samom uglu kao i na sjevernom i istočnom vanjskom zidu (prostorije arhivskog spremišta) proširene su do te mjere da mjestimično za kišnih dana vlaga vidljivo prodire kroz njih. Nužno je sanirati nastale pukotine te izraditi adekvatna protupotresna učvršćenja na uglu objekta u skladu sa izrađenom projektnom dokumentacijom. Ministarstvo kulture i medija je aneksom Ugovora br. 26-165-22 o osiguranju sredstva za rad od strane osnivača Državnom arhivu u Sisku tijekom 2022. godine osiguralo dodatna sredstva u visini od 125.000,00 kuna za izradu projektne dokumentacije (klasa: 402-01/22-03/0009; urbroj: 532-02-04-01-22-03, od 7.6.2022.). Slijedom toga, do trenutka prijave ovoga programa za 2023. godinu, usluga izrade projektne dokumentacije je ugovorena i realizacija je započeta, a konačno izvršenje očekujemo u mjesecu rujnu 2022. godine.

Energetska obnovu

- Zamjena starih prozora ugrađenih 1928.

Kako bi se sanacija mogla kvalitetno izvršiti potrebno je demontirati i ponovno ugraditi prozore koji su izrađeni i ugrađeni 1928. godine. Stari prozori su jedan od razloga zbog kojih je zgrada dobila energetska certifikat s oznakom C. Stoga bi program osim sanacije pukotina i učvršćivanja tog dijela vanjskih zidova uključio i zamjenu stare stolarije novom. Zgrada Državnog arhiva u Sisku nalazi se u zaštićenoj Kulturno - povijesnoj cjelini grada Siska, registarski broj kulturnog dobra Z-3410. Stoga će i prozori na zgradi biti izrađeni ručno prema izvornom izgledu i dimenzijama uz suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela u Sisku.

- Izrada fasadne obloge kao ETICS sustava

Kako bi ovim zahvatima i veći dio fasade na starom dijelu zgrade morao biti obijen, prilika je da se izradi i nova fasada kao ETICS sustav pročelja.

- Zamjena vanjskih dijelova sustava grijanja i hlađenja zgrade

Projekt uključuje i zamjenu vanjskih dijelova sustava grijanja i hlađenja zgrade ugrađenih 2006. godine. Postojeći plinski aparati (bojleri) i rashladnik vode često se kvare, dijelovi su

teško dostupni, servisera nema u Sisku, a freon u agregatu za hlađenje je ekološki neprihvatljiv.

Opisani zahvati podrazumijevaju radove rušenja i demontaže, zatim armirano-betonske i zidarske radove, montažne i limarske radove, fasaderske, soboslikarske i ličilačke, stolarske te strojarske radove u skladu sa priloženim troškovnikom.

Ravnateljica:
Nela Kušanić, dipl. polit.

Klasa: 612-06/22-01/16
Urbroj: 2176-81-22-01
U Sisku, 18.07.2022.g.